

Kolding
Kommune

**Kolding Herreds Landbrugsforening og Kolding Kommunes foretræde for
Folketingets Miljøudvalg, torsdag den 10. oktober 2013**

“Samarbejde om intelligente løsninger for fremtidig miljøregulering af vandmiljøet”

- mulighederne for en mere fleksibel og målrettet indsats, der i højere grad tilgodeser både landbrugserhvervet og miljøet

Baggrund

I forhold til vandplanernes tilblivelse og indhold har Kolding Herreds Landbrugsforening (KHL) og Kolding Kommune været skeptiske overfor en række elementer og virkemidler. Der er bl.a. enighed om, at der for visse vandløb er stillet urealistisk høje miljømål, virkemidlet “ændret vandløbsvedligeholdelse” forekommer mange steder tvivlsomt og at kravet om de 10 meter dyrkningsfrie randzoner ved alle vandløb kunne udmøntes betydeligt mere målrettet og fleksibelt.

Disse temaer var hovedemnerne for en fælles tur i felten med landbrugsforeningen og kommunen den 14. august 2013. På turen blev der bl.a. set på vandløb og randzoner og der blev set på og drøftet alternative virkemidler i relation til vandplanerne, fx etablering af minivådområder, ændret dyrkningspraksis mv.

På turen deltog en række folketingspolitikere samt embedsfolk og politisk valgte medlemmer fra hhv. KHL og Kolding Kommune. Der var mange gode drøftelser og på en række punkter var der god enighed om, hvordan man mere lokalt kan pege på tiltag og samarbejde om at nå målene i vandplanerne. Derved vil man også opnå et langt højere ejerskab blandt lodsejerne for de valgte løsninger, samtidig med at landbrugserhvervets interesser i lønsom drift i højere grad kan tilgodeses.

Under afrundingen på dagen blev KHL og Kolding Kommune af flere folketingsmedlemmer opfordret til at anmode om et fælles foretræde for Folketingets Miljøudvalg. Primært begrundet i at der på turen var fremkommet mange interessante vinkler og forslag, som kunne være relevante for medlemmerne i Miljøudvalget.

Miljømål for vandløbene

Selvom der med den seneste version af vandplanerne, der nu er i offentlig høring, er blevet udtaget en række små vandløb, er der stadig nogle små grøfter, der er målsat til “god økologisk tilstand”, selvom de fra naturens side ikke har potentialet til at opnå den gode tilstand, - vurderet ud fra smådyrlivet (Dansk Vandløbs Fauna Indeks - DVFI). Omvendt er der små vandløb med en aktuel god tilstand eller et godt potentiale, der ikke er miljømålsat.

Opfordringen er derfor, at vandløbene målsættes mere realistisk i forhold til deres naturlige potentiale og under hensyntagen til, at virkemidlerne, der skal bringe de vandløb, der ikke opfylder målsætningen, er omkostningseffektive og rimelige i forhold til samfundsmæssige forhold.

Mere fokus på alternative virkemidler

I vandplanerne er der en række virkemidler, der fra Naturstyrelsens side er tildelt de enkelte vandområder (vandløb, søer og kystområder), der ikke opfylder miljømålet.

Her ser vi gerne, at der åbnes op for flere og alternative virkemidler, der ud fra lokale forhold og vurderinger kan tages i anvendelse. Det kunne fx være etablering af minivådområder, der i intensivt dyrkede områder kan reducere udvaskningen af næringsstoffer til vandløbene.

Etablering af dobbeltprofiler i vandløbene eller affladning af stejle brinker vil mange steder kunne afhjælpe problemer med meget svingende vandmængder eller problemer med erosion af brinkerne, der fører sand og næringsstoffer ud i selve vandløbene. Dobbeltprofiler vil nogle steder også kunne indgå som et væsentligt klimatiltag, idet vandmasser fra kraftige regnskyl bedre vil kunne rummes af vandløbene. Dermed vil tabsgivende oversvømmelser af dyrkede arealer eller beboede områder kunne reduceres.

Pilotprojekter, hvor der udvikles og afprøves helt nye og alternative virkemidler, ser vi gerne sat i værk. KHL og Kolding Kommune indgår gerne i sådanne projekter, hvor der samarbejdes på tværs mellem forskellige styrelser, forskningsinstitutioner m.v.

Minivådområde i et tilløb til Åkær Å. Næringsstofferne fra drænvandet i området tilbageholdes og omdannes.

Helhedsorienterede projekter i afgrænsede områder

Vi vil pege på, at indsatserne for at opnå højere grad af målopfyldelse i vandområderne i mange tilfælde kan samles i helhedsorienterede projekter i afgrænsede områder, fx i ådale. På denne måde kan der opereres med flere forskellige målrettede virkemidler på én gang, men tænkt i en helhed, hvor der kan opnås synergieffekter. Her vil der også kunne tænkes bredere i forhold til natur- og landskabsmæssige forhold. Jordfordeling, hvis det er nødvendigt, vil også

være lettere i et helhedsprojekt. Endelig vil der i sådanne projekter også kunne arbejdes med tiltag i forhold til klimatilpasning.

Differentierede (intelligente) randzoner

Loven om randzoner langs alle vandløb har givet anledning til et massivt tids- og ressourceforbrug blandt lodsejere, NaturErhvervstyrelsen, Naturstyrelsen, kommuner m.fl. - ikke mindst på grund af uklarheden om, langs hvilke vandløb randzonerne skal være. For landbruget har de meget firkantede regler om etablering af randzonerne betydet, at ejerskabet og forståelsen for loven kan ligge på et meget lille sted. Som organisation og som kommune oplever vi, at loven i sin nuværende udformning virker som en barriere for lysten til at indgå i arbejdet med de nye vandplaner.

Randzonerne kunne mere målrettet udlægges mere differentieret, hvor de helt små grøfter ikke skulle have randzoner, men kun 2-meter bræmmer, mens der langs lidt større vandløb – især hvor de tilstødende arealer er skrånende – kunne udlægges 20, 30 eller måske 50 meter brede dyrkningsfrie randzoner. Jordtype og sårbarhed for udvaskning af næringsstoffer skulle her også indgå i grundlaget for udpegningen. Kunne man eksempelvis ændre den nuværende 10 meter regel til at være en gennemsnits krav for alle randzonerne, så ville landmanden få mere fleksibilitet uden at miljøet ville lide skade, måske endda tværtimod.

Overvågning, undersøgelser og effektvurderinger

En forudsætning for at kunne koncentrere indsatserne de steder, hvor der er problemer med manglende opfyldelse af miljømålene i vandløbene, søerne og kystområderne er, at der er tilstrækkelig og opdateret viden om miljøtilstanden de pågældende steder.

Siden kommunalreformen er der imidlertid sket en markant nedgang i overvågningen og undersøgelserne af miljøtilstanden. Antallet af biologiske undersøgelser i vandløbene (DVFI) er reduceret fra ca. 8700 undersøgelser pr. år til omkring 2700 undersøgelser pr. år. Antallet af målestationer, hvor der måles vandmængder og transport af næringsstoffer i vandløbene er halveret siden 2003.

Det betyder, at vidensgrundlaget i forhold til at sætte ind med de rette virkemidler de rette steder er forringet. Eksempelvis kan vi riskere, at en kommune igangsætter nogle tiltag i nogle vandløb, hvor målsætningen rent faktisk er opfyldt. Omvendt overser man måske at gøre en indsats i nogle vandløb, hvor tilstanden er blevet ringere i forhold til nogle undersøgelser af ældre dato.

Vi ser derfor et behov for, at der foretages flere lokale undersøgelser og målinger i vandløbene. Undersøgelser og målinger, der er helt nødvendige for at kommunerne, der jo har ansvaret for at sikre at miljømålene opfyldes, kan iværksætte målrettede indsatser. Yderligere er der behov for flere undersøgelser, der kan dokumentere, at indsatserne virker og at virkemidlerne er de rette.

Mere dialog og inddragelse af landbruget i de næste vandplaner

Erfaringsmæssigt er de projekter og tiltag, hvor lodsejerne meget tidligt i forløbet inddrages, - og hvor projekterne er meningsfyldte for lodsejerne, - også de projekter, hvor de bedste resultater opnås. Det er derfor helt afgørende, at der er en inddragelse af og god dialog med lodsejerne. I dialogen er det ligeledes vigtigt, at der er et godt samarbejde med den eller de lokale landbrugsforeninger.

Ofte vil konsulenter fra en landbrugsforening nemmere kunne skabe en positiv stemning blandt lodsejerne for et projekt eller et tiltag, end kommunes natur-og miljøfolk. Det er der i Kolding Kommune gode eksempler på. I det hele taget lægger både Kolding Kommune og KHL energi og ressourcer i at fastholde og udbygge den fordomsfrie dialog og det konstruktive samarbejde.

Derfor ser vi også meget positivt på, at der i lovforslaget til 2. generation af vandplanerne lægges op til mere dialog og inddragelse af lodsejerne og interessenterne og med muligheden for nedsættelse af Vandråd. Men det er både ønskværdigt og anbefalelsesværdigt, at der levnes de lokale myndigheder det nødvendige råderum til i samarbejde med landbruget at kunne vælge forskellige værktøjer til at opnå de fastsatte miljømål.

Christian Kloppenborg-Skrumsager
Formand for Plan- og Miljøudvalget
Kolding Kommune

Thomas Hansen
Formand for
Kolding Herreds Landbrugsforening

Deltagere i foretrædet:

Fra KHL:

Thomas Hansen, Formand for Kolding Herreds Landbrugsforening. Mail: hojgaardth@hotmail.com

Lars Schmidt, sektionsleder, miljøkonsulent. Mail: las@khl.dk

Aksel Ravn, Planteavlskonsulent. Mail: abr@khl.dk

Fra Kolding Kommune:

Christian Kloppenborg-Skrumsager, formand Plan- og Miljøudvalget. Mail: chks@kolding.dk

Bent Jensen Moubøe, miljøchef. Mail: bejm@kolding.dk

Sten Bøgild Frandsen, miljøtekniker. Mail: stfr@kolding.dk